ET-TEMŞİŞ Fİ ŞERH-İ SALÂVAT İBN-İ MEŞİŞ

SEYYİD MUHAMMED
NÛR'UL-ARABÎ
Kaddese'llâhü sırrahu'l azîz

Hazırlayan
İhramcızâde
Hacı İsmail Hakkı
ALTUNTAŞ

İSBN:
ismailhakkialtuntas@gmail.com
http://ismailhakkialtuntas.com

Dizgi : **H. İsmail Hakkı Altuntaş**
Kapak :
Baskı- Cilt :

2010

SEYYİD MUHAMMED NÛR'UL ARABÎ
Kaddese'llâhü sırrahu'l azîz

1813 yılında Mısır'ın **"Mahalletü'l-kübrâ"** adlı kasabasında dünyaya gelen Seyyid Muhammed Nûr'un hayatı hakkındaki bilgileri halifelerinden Harîrîzâde Kemâleddin Efendi'nin **Tibyân ü Vasâ'ili'l-hakâ'ik fî beyân-ı selâsili't-tarâik** adlı eserinden ve Bursalı Mehmet Tâhir'in onun hakkında yazmış olduğu menâkıbnâmesinden öğrenmekteyiz. Hz. Ali kerremallâhü vecheye nisbet edilen Noktatü'l-beyân adlı eseri şerh etmesinden dolayı **"Noktacı Hoca"** , Mısır'dan gelip Rumeli'ye yerleştiği için **"Arap Hoca"** ve Rasûlüllah sallallâhü aleyhi ve sellemin torunu Hz. Hüseyin aleyhisselâm soyundan geldiği için **"Seyyid"** lakaplarıyla tanınır. Muhammed Nûr'ül-Arabî, üstad ve mürşidi Hasan el-Kuveynî'nin

"Artık sana bütün ilimlerin yolu açıldı. Anadolu'ya git" emriyle Anadolu'ya gönderilmiş, bir süre sonra da kendi isteğiyle Rumeli'ye geçmiştir.

1839-1870 yılları onun Rumeli Nakşîliği ve Melâmilik arasında bir tasavvuf sistemi kurmaya başladığı bir dönem olmuştur. Muhammed Nûr, İstanbul'a geldiğinde Melâmiyye-i

Bayrâmiyye (Orta Devre Melâmîleri) şeyhi **Abdülkadir Belhî**'yi kendisine bağlamak ve Melâmîliğin tek temsilcisi olmak istemiştir. Ancak Belhî'nin bunu kabul etmemesi üzerine bu isteğine erişememiştir. Muhammed Nûr'un **Şerif Efendi** ve **Latife Hanım** olmak üzere iki çocuğu olmuştur. Halifesi ve oğlu Şerif Efendi'nin hiç çocuğu olmadığı için maddî ve manevî soyu Latife Hanım ve damadı Abdürrahim b. Ali El-Melâmî (Fedâî) ile onların çocuklarından devam etmiştir.

Seyyid Muhammed Nûr'ul Arabî, kaleme aldığı eserlerde üçüncü devre Melâmîliğinin görüşlerini ortaya koymuştur. Abdülbâki Gölpınarlı (1931: 287-290) **bu eserlerin elli beş tane olduğunu, bunların otuz sekiz tanesinin Türkçe, on yedi tanesinin ise Arapça** olduğunu belirtir. Muhammed Nûr'un bu eserlerinde, Melâmiyye-i Nûriyye olarak bilinen üçüncü devre Melâmîliğinin tasavvuf düşüncesinin özündeki vahdet-i vücut anlayışı ve kendi temellendirdiği tevhit anlayışı vardır. Melâmet-i Nûriyye'yi yaymak için büyük çaba harcayan Muhammed Nûr, bu gayretini galibiyetle sonuçlandırmış, Rumeli ve Batı Anadolu gibi geniş bir coğrafyaya yayılan Melâmet-i Nûriyye için Üsküp, Manastır, Prizren, Doyran, İştip, Tikveş, Köprü, Selânik, İstanbul gibi şehirlerde dergâhlar kurulmuştur. Melâmet-i Nûriyye'nin geniş bir coğrafî alanda ve geniş kitlelere yayılması için halifeleriyle birlikte gayret gösteren, birçok halife yetiştiren ve birçok talebeye hocalık eden Muhammed Nûr, 1888 yılında kendi

evinde Hakk'a yürümüştür.

Bu kitapta Et-Temşiş fi Şerh-i Salâvat İbn-i Meşiş[1] i Arapçadan Türkçe'ye çevirerek kardeşlerimize faydalı olmayı düşündük.

Tevfik ve inayet Allah Teâlâ'dandır.

İhramcızâde
İsmail Hakkı ALTUNTAŞ
Esenler /İstanbul

---

[1] 297.7 - Osman Ergin Yazmaları - 000542/07; OE_Yz_000268/02; OE_Yz_000702/25 Atatürk Kütüphanesi-İstanbul

ET-TEMŞİŞ Fİ ŞERH-İ SALÂVAT İBN-İ MEŞİŞ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الحمد لله رب العالمين والصلاة والسلام على رسولنا محمد وعلى اله

وصحبه وسلم اجمعين

ABDÜSSELÂM BİN MEŞİŞ HASENÎ
Kaddese’llâhü sırrahu’l azîz

Fas evliyâsından. Ebû´l-Hasan Şâzelî´nin hocası. Künyesi, Ebû Muhammed´dir. Hz. Muhammed Mustafa sallallâhü aleyhi ve sellem Efendimizin mübarek soyundandır. Hazret-i Hasan´ın soyundan olduğu için Hasenî denmiştir. Doğum tarihi bilinmemektedir. 1228 (H. 625) senesinde şehit olmuştur. Hayatı hakkında bilgi azdır.

Yedi yaşında mânevî hâller görülmesinden sonra kendini ilme ve ibadete verdi. On altı yıl dolaştı. Bu sırada bir mağarada kalır iken, yanına, evliyadan Abdurrahmân bin Zeyyât geldi. Yedi yaşından beri mânevî terbiyesi ile meşgul olduğunu, kavuştuğu halleri tek, tek söyleyince ona intisap etti, bağlanıp talebe oldu. Evliyalıkta yüksek derecelere kavuştu.

Talebelerinin büyüklerinden olan Ebü´l-Hasan eş-Şazelî kaddese’llâhü sırrahu’l azîz şöyle anlatır:

Irak´a vardığım zaman, salih bir zât olan Ebû´l-Feth el-Vâsitî Hazretlerinin huzuruna

gittim. Çünkü Irak´ta birçok âlim olmasına rağmen, onun gibisi yoktu. Ben, zamanın büyüğünü aryordum. Yanına girince bana;

“Sen, Irak´ta zamanın kutbunu, büyüğünü aryorsun. Hâlbuki o, senin memleketindedir. Onu orada bulabilirsin.” dedi. Bunun üzerine hemen memleketime döndüm ve evliyanın büyüğü Arif-i billâh el-Kutb el-Gavs Ebû Muhammed Abdüsselâm bin Meşîş Hazretlerinin bulunduğu yere vardım. Bir dağ eteğinde, bir dergâhta ikamet ediyordu. Huzuruna çıkmadan önce gusül abdesti aldım. Sonra niyetimi hâlis kılıp; bilgim, amelim her neyim varsa kalbimi tamamen boş bulundurup, istifâde niyetiyle huzuruna yöneldim. Bulunduğu yere çıkarken onunla karşılaştım. Bana;

“Merhabâ, hoş geldin ey Ali bin Abdullah bin Abdülcebbâr.” buyurup, Rasûlüllah sallallâhü aleyhi ve sellem Efendimize kadar ulaşan ceddimi (dedelerimi) saydı ve;

“Ey Ali! Gönlünü boş bulundurup, her şeyini terk edip bize geldin. Biz de, dünyâ ve ahiret ile ilgili ne zenginlik varsa sana verdik.” dedi. O anda beni bir dehşet kapladı. Allah Teâlâ, kalp gözümü açıncaya kadar orada kaldım. Hocamdan, tarifi imkânsız kerametler gördüm.

Bir gün huzurunda oturuyordum. Kucağında küçük bir çocuk vardı. O esnada İsm-i âzam sormak hatırıma geldi. O çocuk kalktı ve elini kuşağıma uzatıp; “Ey Ebü´l-Hasan, sen, İsm-i âzam sormak niyetindesin, o, senin kalbine emanet edilmiş bir sırdır.” dedi.

Zamânın Kutbu Abdüsselâm bin Meşîş; "Bu çocuk, bizim yerimize sana cevap verdi." buyurdu. Daha sonra Ebû Muhammed Abdüsselâm bin Meşîş bana;

"Ey Ali, şimdi Afrika´ya git. Şâzile denilen yere yerleş. Allah Teâlâ, bundan sonra senin eş-Şâzelî diye çağırılmanı nasip eder. Oradan Tunus´a git. Tunus´ta pek çok kimse sana tâbi olur. Daha sonra Meşrik beldelerine gidersin. İnsanlar irşat edersin doğru yolu gösterirsin." buyurdu. Bunun üzerine ben;

"Efendim, bana vasiyette bulunur musunuz?" deyince;

"Allah Teâlâ'dan kork. İnsanlardan sakın. Dilini insanların boş sözlerinden koru. Kalbini onların kötü düşüncelerinden muhafaza et. Azalarını gözet ve onlar harama düşmekten, günah işlemekten koru. Ne için yaratılmışlar ise, onlar o vazifede kullan. Allah Teâlâ´nın farz kıldığı işleri zamanında yap. Böyle yaparsan, Allah Teâlâ´nın hıfz- u himâyesi ve korumasında olursun.

Allah Teâlâ´nın sana emrettiği işleri yaparsan, verâ sahibi (haramlardan sakınan) olursun. Şöyle dua et:

"Yâ Rabbî, Senden alıkoyan her şeyden beni koru. İnsanların şerlerinden beni muhafaza et. Senin rızân ile kalbimi zenginleştir. Sen her şeye kâdirsin" buyurdu.

Yine biri ona; "Efendim! Bana bazı vazîfeler verseniz de onlarla meşgul olsam." dedi. Buyurdu ki:

“Farzlar yerine getir, mâsiyetleri günahlar terk et. Kalbini dünyayı istemekten, kadın ve makam sevgisinden, nefsin arzu ve isteklerinden koru. Allah Teâlâ´nın sana verdiği ile kanaat et. Allah Teâlâ´nın beğendiği bir şeye kavuşursan şükret.”

“Dünya kirinden temizlen. Arzu ve isteklerine meylettiğin zaman onu tövbe ile düzelt. Allah Teâlâ´nın sevgisine yapış. Allah Teâlâ sevgisi öyle bir şeydir ki, her iyilik, hayır ve üstünlüğün esası O´dur. Sevaba kavuşamayacağın yere ayağını koyma. Günah işlemeyeceğin yere otur. Başka yere oturma. Allah Teâlâ´nın beğendiği işleri yapmakta yardım isteyeceğin kimseden başkası ile oturup kalkma. En güzel nasihatçi seni Mevlâ´ya sevk edendir. Kendisi hatırlanınca, Allah Teâlâ´yı hatırlananlarla beraber ol.”

Abdüsselâm bin Meşîş sünnet-i seniyyeye dinin emir ve yasaklarına çok bağlı, yalnız olarak hep ibadetlerle meşgul olurdu. Muhammed bin Ebû Tevâcîn peygamberlik iddiâsında bulununca, inzivâyı, yalnız bir köşede kendi hâlinde yaşamayı bırakıp, onunla mücadele etti ve bu sırada şehit oldu. **“Şehîd-i kutb”** diye meşhûr oldu. Benî Arûs mıntıkasında ki Cebel-i âlem denilen yere defnedildi. Türbesi Fas´taki önemli ziyâret yerlerindendir. Çocuklarına ve torunlarına dâima hürmet edile gelmiştir.

Okumuş olduğu **Salâvât** günümüze kadar gelmiş ve yirmiden fazla açıklaması yapılmıştır.

بِسْــمِ اللهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلى مَنْ مِنْهُ انْـشَقَّتِ الْاَسْرَارُ * وَانْفَلَقَتِ الْاَنْــوَارُ * وَ فِيهِ ارْتَـقَتِ الْحَقَائِقُ * وَ تَنَزَّلَتْ عُلُومُ آدَمَ فَاَعْجَزَ الْخَلاَ ئِقَ * وَلَهُ تَضَاءَلَتِ الْفُهُومُ فَلَمْ يُدْرِكْهُ مِنّا سَابِقٌ وَلاَ لاَحِقٌ * فَرِيَاضُ الْمَلَكُوتِ بِاَزْهَارِ جَمَالِهِ مُونِـقَةٌ * وَ حِيَاضُ الْجَبَرُوتِ بِفَيْضِ اَنْـوَارِهِ مُتَدَفِّقَةٌ * وَلاَ شَىْءَ اِلاَّ وَهُوَ بِهِ مَنُوطٌ * اِذْ لَوْلاَ الْوَاسِطَةُ لَذَهَبَ كَمَا قِيلَ الْمَوْسُوطُ * صَلاَةً تَلِـيقُ بِكَ مِنْكَ اِلَيْهِ كَمَا هُوَ اَهْلُهُ * اَللّٰهُمَّ اِنَّهُ سِرُّكَ الْجَامِعُ الدَّالُّ عَلَيْكَ وَحِجَابُكَ الْأَعْظَمُ الْقَآئِمُ لَكَ بَيْـنَ يَدَيْكَ * اَللّٰهُمَّ اَلْـحِقْنِى بِنَسَبِهِ وَ حَقِّـقْنِى بِحَسَبِهِ * وَعَـرِّفْـنِى اِيَّاهُ مَعْرِفَـةً اَسْلَمُ بِـهَا مِنْ مَـوَارِدِ الْجَهْلِ *

وَاَكْرِعْ بِهَامِنْ مَوَارِدِ الْفَضْلِ * وَ اَحْمِلْنِى عَلَى سَبِيلِهِ اِلَى حَضْرَتِكَ حَمْلاً مَحْفُوفًا بِنُصْرَتِكَ * وَ اقْذِفْ بِى عَلَى الْبَاطِلِ فَاَدْمَغَهُ * وَ زُجَّ بِى فِى بِحَارِ الْأَحَدِيَّةِ * وَ اَنْشُلْنِى مِنْ اَوْحَالِ التَّوْحِيدِ * وَاَغْرِقْنِى فِى عَيْنِ بَحْرِ الْوَحْدَةِ حَتَّى لاَ اَرَى وَ لاَاَسْمَعَ وَ لاَ اَجِدَ وَ لاَاُحِسَّ اِلاَّ بِهَا * وَ اجْعَلِ اللّٰهُمَّ الْحِجَابَ الْأَعْظَمَ حَيَاةَ رُوحِى * وَ رُوحَهُ سِرَّ حَقِيقَتِى * وَ حَقِيقَتَهُ جَامِعَ عَوَالِمِى بِتَحْقِيقِ الْحَقِّ الْأَوَّلِ * يَااَوَّلُ يَاآخِرُ يَاظَاهِرُ يَابَاطِنُ * اِسْمَعْ نِدَائِى بِمَاسَمِعْتَ بِهِ نِدَاءَ عَبْدِكَ زَكَرِيَّاعَلَيْهِ السَّلاَمُ * وَانْصُرْنِى بِكَ لَكَ * وَاَيِّدْنِى بِكَ لَكَ * (وَاجْمَعْ بَيْنِى وَبَيْنَكَ وَحُلْ بَيْنِى وَبَيْنَ غَيْرِكَ 3مرَّاتٍ) *

(اللّٰهُ اللّٰهُ اللّٰهُ)

(اِنَّ الَّذِى فَرَضَ عَلَيْكَ الْقُرْآنَ لَرَادُّكَ اِلَى مَعَادٍ)

3 مَرَّاتٍ ❋

(رَبَّنَا آتِنَا مِنْ لَدُنْكَ رَحْمَةً وَهَيِّءْ لَنَا مِنْ اَمْرِنَا رَشَدًا)

3 مَرَّاتٍ ❋

اِنَّ اللّٰهَ وَمَلٰٓئِكَتَهُ يُصَلُّونَ عَلَى النَّبِيِّ يَااَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا

صَلُّوا عَلَيْهِ وَسَلِّمُوا تَسْلِيمًا ❋

وَالْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ

بِسْــمِ اللّٰهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Hamd, âlemlerin rabbi olan Allah Teâlâ'yadır.

Salât ve selâm Rasûlüllah Efendimiz Muhammed'e, âline ve arkadaşlarının hepsine birden olsun.

Açıklamasını yaptığımız bu salavat Abdüsselâm İbn-i Meşiş kaddese'llâhü sırrahu'l azîzin olup, Ebü´l-Hasan eş-Şazelî vasıtasıyla gelmiştir. Şâzeli tarikinde husûsî okunması gereken salavâtlardandır.

اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلٰى مَنْ مِنْهُ انْشَقَّتِ الْاَسْرَارُ

"Allah Teâlâ'm sırların kendisinden fışkırdığı Hz. Muhammed Mustafa sallallâhü aleyhi ve sellem Efendimize salât et."[2]

Ehâdiyyet'ül cem mertebesi Allah Teâlâ'nın mutlak vücudunun sırlarının çıktığı yerdir. Bu gizlenmesi gereken birlik hazinelerinin bulunduğu mertebedir.

Bu fışkırma Allah Teâlâ'nın Zâtı ile Rasûlüllah sallallâhü aleyhi ve sellemin zâtında vahdet mertebesinde tecelli ettiğinde demektir.

انْشَقَّتِ الْاَسْرَارُ **"Sırların kendisinden fışkırdığı"** ndaki mana, Allah Teâlâ'nın müphem (kapalı) hazinesinden mahlukat için uygun olarak zuhur edecek isimler ve sıfatların âlemlerdeki

---

[2] Mealler tarafımızdan yapılmıştır. Orijinal nüshada yoktur.

mertebelerle müsemma (isimlenenler) için fışkırmasının zuhur sebebi olan muhabbettir.[3]

وَانْفَلَقَتِ الْاَنْـوَارُ

"Nurların kendisinden infilak ettiği Rasûlüllah sallallâhü aleyhi ve sellem Efendimizdir."

Yerde ve gökteki en büyük nurun mazharı olan Rasûlüllah sallallâhü aleyhi ve sellemdir. Allah Teâlâ buyurdu ki;

اَللّٰهُ نُورُ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِ

"Allah göklerin ve yerin Nur'udur."[4] İsm-i câmî (bütün isimleri toplayan) ve zuhuru olan Rasûlüllah sallallâhü aleyhi ve selleme bu büyük nur isnat edildi.

وَفِيهِ ارْتَـقَتِ الْحَقَائِقُ

"Hakikatlerin kendisine yükseldiği (gerçeğini bulduğu) Rasûlüllah sallallâhü aleyhi ve sellem Efendimizdir."

Ulaşmaya kabiliyetli şeyler için büyük ve gizli olan şeylere kavuşmuş Rasûlüllah sallallâhü aleyhi ve sellemde toplandığına فِيهِ deki zamir işaret eder.

Mutlak varlığın (vücud) hakikatlerini topluca ve tafsili olarak bütün mertebelerde karşılayan ve toplayandır. Çünkü hakikat âlemlerinin hep-

---

[3] **"Sen olmasaydın, Sen olmasaydın âlemleri yaratmazdım"** hadisi şerifine işaret edilmektedir.

[4] Nur, 35

sinde ehâdiyyetü'l cem makamının mazharı yalnızca O dur.

وَتَنَزَّلَتْ عُلُومُ آدَمَ

"Âdemî ilimler hepsi Rasûlüllah sallallâhü aleyhi ve sellem Efendimize nüzül etmektedir."

Ona verilenler, âdemi ilimlerin hakikatini hepsini birden toplamaktadır.

(Bu ilim)Mutlak âlemden Muhammedî olarak aşikâr olan tecelliyattır. Bu nedenle Allah Teâlâ'nın kelâmında

وَقُلْ رَبِّ زِدْنِى عِلْمًا

"Rabbim, benim ilmimi artır" de. [5] varid oldu. Çünkü sonsuz ilmin tümüyle tecellisi Rasûlüllah sallallâhü aleyhi ve sellem olmuştur.

Allah Teâlâ, yaratmanın kemâlini âlemleri yaratırken, zâtının ve sıfatlarının kemal zuhurlarını insanı yaratarak göstermiştir. Fakat Allah Teâlâ bu iki husus yani yaratmanın kemâlini âlemleri yaratırken ve zât ve sıfatlarının insandaki zuhurunu noksansız, tam ve mükemmel olarakta Rasûlüllah sallallâhü aleyhi ve sellemin kutsal ve şerefli suretinde göstermeyi murat etmiştir. [6]

---

[5] Tâhâ, 114

[6] O´nun hakkında, وكان فضل الله عليك عظيما **"Allah (cc)´ın lütfu senin üzerine pek büyük olmuştur."** (Nisâ 113) buyruldu.

فَاَعْجَزَ الْخَلاَئِقَ

“Rasûlüllah sallallâhü aleyhi ve sellem Efendimize inen ilimlerin karşısında mahlûkat aciz kaldı.”

Allah Teâlâ, Rasûlüllah sallallâhü aleyhi ve sellemin varlığında kemal ve kudretin büyük zuhurâtını mutlak nur olarak yaratışı, zâtına layık kemâl ve hususi ilimler, kavrayışında ve mucizelerinde yaratılmışları aciz bıraktı, demektir.

Bu nedenle **Rasûlüllah sallallâhü aleyhi ve sellem haktır. Onu gören muhakkak Hakk’ı Hakk olarak görmüştür.**[7]

---

[7] Rasûlüllah sallallâhü aleyhi ve sellem buyurdu ki;

مَنْ رَآنِى فَقَدْ رَأَى الْحَقَّ **"Beni gören Hakk'ı görmüştür"**

Buhârî'de gelen bu hadiste: **"Rüyada beni gören hakkı (gerçeği) görmüştür."**

Buhari,Tabir, 10; Müslim, Rüya, 11; İbn-i Hanbel, III/55; V/356; Heysemî, Mecmau’z zevâid, VII/181; Tebrizî, Mişkâtül-mesâbih, 461; Beyhakî, **Delâilü'n-nübüvve,**VII/45; Tirmizî, **Şemail,** 210. Nevevî bu hadisi:

"Kişi Allah Resulünü gerek bilinen sıfatı üzere gerekse bundan başka bir sıfatta görsün gerçekten kendisini görmüştür diye tefsir eder. " Nitekim Rasûlüllah sallallâhü aleyhi ve sellem Efendimiz Hazretleri **"Beni gören Hakk'ı görür"** buyurdu. Zîrâ Rasûlüllah sallallâhü aleyhi ve sellem **'Allah'** ism-i câmi'inin mazharıdır. Ve Allah ismi, bütün esmâ-i ilâhiyyeyi cami' olunca insân-ı kâmil dahi cemî'-i esmâ-i ilâhiyyenin mazharı düşer.

وَلَهُ تَضَاءَلَتِ الْفُهُومُ

"Rasûlüllah sallallâhü aleyhi ve sellemin karşısında anlayışların zayıf kalmıştır."

Rasûlüllah sallallâhü aleyhi ve sellemin varlık âlemindeki vücudunun zuhurunda ve yaratılışındaki kemâlatında anlayışlar zayıf kaldığı gibi zâtını idraki de mümkün değildir. İmam Busîrî Kaside-i Bürde'sinde buyurduğu gibi;

دَعْ مـا ادَّعَتْهُ النصارى في نَبِيِّهِم

واحكم بما شئتَ مَدحًا فيه واحتَكِمِ

"Vazgeç Hıristiyanların nebilerine dair söylediklerinden başka, hakkında dilediğin kadar medh ü sena et."

Yani Rasûlüllah sallallâhü aleyhi ve sellemde Allah Teâlâ'nın zuhuru kendine vacip olan zâtının dışında her şey ile oldu. [8]

فَلَمْ يُدْرِكْهُ مِنَّا سَابِقٌ وَلَا لَاحِقٌ

"Rasûlüllah sallallâhü aleyhi ve sellemi bizden önce ne geçmiş, ne de gelecek hiçbir kimse idrak edemedi."

İnsanlığın fertlerinden iki kısımdan سَابِقٌ Sabık[9] Âdem aleyhisselâmdan önceki geçmiş,

---

[8] Necip Fazıl Kısakürek derdi ki; **"Biz Rasûlüllah sallallâhü aleyhi ve sellemi öyle sever ve meth ederiz ki, bir Allah demeyiz."**

[9] Sabık: Geçen, önceki, eski

لاَحِقٌ Lahık[10] ahir zamana kadar olanlardan Hakk'ı idrak etmek mümkün olmadı demektir. Burada Hakk'tan kasd edilen mana Rasûlüllah sallallâhü aleyhi ve sellemin marifetidir. İmam Busîrî Kaside-i Bürde'sinde buyurdu ki;

فَمَبْلَغُ الْعِلْمِ فِيهِ أَنَّهُ بَشَرٌ

وَأَنَّهُ خَيْرُ خَلْقِ اللّٰهِ كُلِّهِمِ

"Onun hakkında ilmin vardığı en son nokta beşeriyetidir,

Gerçekten O Allah Teâlâ'nın yarattıklarının en hayırlısıdır."[11]

Mutlak vücudun kutsî ve mukaddes feyizle zuhuru en mükemmel şekilde Rasûlüllah sallallâhü aleyhi ve sellemin aynasında zuhur etmiştir.

فَرِيَاضُ الْمَلَكُوتِ بِأَزْهَارِ جَمَالِهِ مُونِقَةٌ

---

[10] Lahık: Yetişen, ulaşan, erişen.

[11] İmam-ı Bûsirî, rüyasında Rasûlüllah sallallâhü aleyhi ve sellem Efendimizi görmüş ve kasideyi huzurunda okumuştur. Ancak bu beytin ikinci mısrasına gelince duraklamış, Resûl-i Ekrem Efendimiz **"Oku"** deyince, "Bu mısrayı hatırlayamadım" demiştir. Bunun üzerine Rasûlüllah sallallâhü aleyhi ve sellem Efendimiz **"Ve ennehu hayru halki'llahi kullihimi"** şeklinde işaret buyurmuşlardır. Dolayısıyla beytin ikinci mısrası, Allah Resulünün manevî ifadesini ihtiva etmektedir.

"Melekût âleminin bahçeleri Rasûlüllah sallallâhü aleyhi ve sellem Efendimizin cemâlinin çiçekleri ile güzeldir."

Yani ruhlar âlemini mertebeleri Onunla güzeldir. Gizli âlemlerin hepsi Rasûlüllah sallallâhü aleyhi ve sellemin cemâli ile takdir edilir, güzelleşir. Nuru ve cemâli, gizlenmiş vücudun nurları aynası olduğundan varlıklara her yerde Onun yüzünden görünür.

Melekût âlemindekilere boyun eğdirmesi mutlak vücudun mazharı olmasıdır.

Rasûlüllah sallallâhü aleyhi ve sellem makamların tayin yeridir. Bu şekilde hükümler, eserler ve mülkün zahiren yaratılışı Onun aynasında görünebilen nispeti kadardır.

وَحِيَاضُ الْجَبَرُوتِ بِفَيْضِ انْوَارِهِ مُتَدَفِّقَةٌ

"Rasûlüllah sallallâhü aleyhi ve sellemin nurlarının feyzi ile ceberût âleminin havuzları dolup taşmaktadır."

Âlemi ceberût ile tabir edilen burada gizli vücudun ayn'ı (aslı) Rasûlüllah sallallâhü aleyhi ve sellemin ruhudur.

تَدَفُّق (taşmak) makamların çokluğudur. Burada kast edilen (makamların) zuhuru ve kavuşmanın çokluğudur.

Ruhlar âlemi Hakk'ın Muhammedî nurlar suretiyle tecelli etmektedir.

وَلَا شَيْءَ اِلَّا وَهُوَ بِهِ مَنُوطٌ

"Rasûlüllah sallallâhü aleyhi ve selleme bağlı olmayan hiçbir şey yoktur."

Yaratılmışların tabiatındaki vücudu (varlık) Ona tabi olan kemallerin tayini, hakikatlerin bütünü olan Rasûlüllah sallallâhü aleyhi ve selleme aittir.

إِذْ لَوْلَا الْوَاسِطَةُ لَذَهَبَ كَمَا قِيلَ الْمَوْسُوطُ

"Rasûlüllah sallallâhü aleyhi ve sellem şayet vasıta olmasaydı, neticeye ulaşılmazdı' kaidesince mevsût[12] olmazdı."

Yukarıda denildiği gibi her şey hakikatinde Ona bağlıdır. Şayet bu şekilde olmasa âlem zâtından yokluğa doğru akardı. Çünkü zahiri âlem Onun nurlarıdır. Batında ise Hakk'ın kendisidir. Öyle ise varlık batın ve zahiriyle Rasûlüllah sallallâhü aleyhi ve sellemin kendisidir, denilebilir.

صَلَاةً تَلِيقُ بِكَ مِنْكَ إِلَيْهِ كَمَا هُوَ اَهْلُهُ

"Bu salât Sen´den O´na, Sen´in şanına yakışır ve O´nun da layık olduğu bir salât olsun."

Hakiki salât, Ehâdiyyetü'l cem de Vücud-u Mutlak (Allah Teâlâ)ın Rasûlüllah sallallâhü aleyhi ve selleme yaptığıdır. Ne zaman yaratılmışların çokluğu kaldırıp ve yenilenirse (yani tekrar oluşumu istenirse) ancak tek olan hakikat kalır. Bu hakikat de O [13] olarak bozulmadığı görülür. Ancak ârifler Rasûlüllah sallallâhü

---

[12] Varlığı vasıtaya muhtaç mahlûklar.

[13] Rasûlüllah sallallâhü aleyhi ve sellem

aleyhi ve sellemi bütün mertebelere has olarak nasıl zuhur ettiğini bilirler.

اَللّٰهُمَّ إِنَّهُ سِرُّكَ الْجَامِعُ الدَّالُّ عَلَيْكَ

"Allah Teâlâ'm, muhakkak ki O Sana delâlet eden en câmi[14] sırrındır."

Rasûlüllah sallallâhü aleyhi ve sellem Allah Teâlâ'nın zât ve sıfat mazharı olduğu gibi sırrı ve ayn'da (kendisiylede) zuhurudur.

Rasûlüllah sallallâhü aleyhi ve sellemin sureti Rahman'ın sureti olduğundan Allah Teâlâ'nın zâtına uygun İsm-i Âzam'ıdır. Bu nedenle Rahman da zahirde onunla bilinebilmiştir.

وَحِجَابُكَ الْأَعْظَمُ الْقَائِمُ لَكَ بَيْنَ يَدَيْكَ

"Huzurunda durabilen en büyük perdedârındır."

Rasûlüllah sallallâhü aleyhi ve sellem vücub ve imkân âlemi (soyut ve somut âlem) arasındaki en büyük perde berzahtır. O zahirdeki suretinde beşer gibi görünmüştür. Hakikatte ise Hakk olan mutlak vücudun kendisidir. Onun için her iki âlem arasında yani şehâdet (maddî) âlem ile ruhlar âlemi arasındaki zuhura perde olmuştur. Ruhlar âlemindeki gizlenişin ve zuhura çıkışı şiddetli ve çok olduğundan perdelenmenin de büyük olması gerektiğini anlayabilirsin.

اَللّٰهُمَّ أَلْحِقْنِي بِنَسَبِهِ

---

[14] Her şeyi toplayan, derleyen, bütün yaratıkları huzurunda toplayan.

"Allah Teâlâ'm, beni O´nun soyuna ilhâk eyle,"

Burada kast edilen mana Rasûlüllah sallallâhü aleyhi ve sellemin zâhir yaratılışındaki kemallere bizi uygun (olmayı bize nasip) kıl demektir.

وَحَقِّقْنِى بِحَسَبِهِ

"O´nun sahip olduğu şerefe beni layık kıl."

Burada kast edilen mana Rasûlüllah sallallâhü aleyhi ve sellemin batınî yaratılışındaki asıl zâtının hakikatlerin kemallerine bizi uygun (olmayı bize nasip) kıl demektir.

Nesep (soy) insanın ana-baba cihetinden, hasep (kişisel özellikler, nitelikler) getirdiği vasıflardır.

وَعَرِّفْنِى اِيَّاهُ مَعْرِفَةً اَسْلَمُ بِهَا مِنْ مَوَارِدِ الْجَهْلِ

"Allah Teâlâ'm, Rasûlüllah sallallâhü aleyhi ve sellem Efendimizi bana öyle tanıt ki, bununla cehalet kanallarından kurtulup selâmet bulayım."

Rasûlüllah sallallâhü aleyhi ve sellemi nasıl bilmem gerekiyorsa bana öyle tanıtmanı istiyorum, demektir.

وَاَكْرَعُ بِهَا مِنْ مَوَارِدِ الْفَضْلِ

"Bu marifetle fazilet pınarlarından kana kana içeyim."

كرع Suyu el ve kap kullanmadan yerinden ağızla içmek demektir.

Şeksiz ve keyfiyetsiz olarak fazilet pınarının ve Marifet (ilmi)nin sahibi Rasûlüllah sallallâhü aleyhi ve sellemdir. Çünkü Onunla mutlak vücudun hazinelerine ulaşmak, Vacid'e (Allah Teâlâ'ya) mevcudun (yaratılmışların) yönelme kabiliyeti olmuştur.

وَاحْمِلْنِى عَلَى سَبِيلِهِ اِلَى حَضْرَتِكَ حَمْلاً مَحْفُوفًا بِنُصْرَتِكَ

"Allah Teâlâ'm, bana Rasûlüllah sallallâhü aleyhi ve sellem Efendimizin yolu üzerinde, yardımınla kuşatılmış olarak huzuruna giden yolda da yardım et."

Yani Allah Teâlâ'm, sana olan seyr-i sülûkte ve kavuşmamda, yardımınınla Rasûlüllah sallallâhü aleyhi ve selleme karşı kemal tevazu ile yapmayı bana nasip kılmanı istiyorum demektir. Çünkü sülûkte Rasûlüllah sallallâhü aleyhi ve sellemin kademi (yardım ve usûlü)ne muhtaç olmadan hiçbir kimse Allah Teâlâ'ya kavuşamamıştır.

وَاقْذِفْ بِى عَلَى الْبَاطِلِ فَاَدْمَغَهُ

"Rasûlüllah sallallâhü aleyhi ve sellem Efendimiz ile beni batılın tepesine öyle indir ki, beynini dağıtayım."

Huzura kavuşma kabiliyetine ulaşıp, nefsin elinden kurtulup fenâ makamına ulaşınca mevhum, batıl salt yokluk olan varlığın üzerine atılarak başını yarmaktır. Bu şekilde nefs, nefsin perdelerinden kurtulur.

وَزُجَّ بِى فِى بِحَارِ الْأَحَدِيَّةِ

"Rasûlüllah sallallâhü aleyhi ve sellem Efendimiz ile beni ehâdiyyet [15] deryalarına at."

Masivadan kurtulup, çokluk (âleminden) çıkarak sırf muhabbet olan ehâdiyyet deryasına beni daldırmanı, istiyorum demektir.

وَانْشُلْنِى مِنْ اَوْحَالِ التَّوْحِيدِ

---

[15] Ehâdiyyet: Allah Teâlâ'nın her bir şeyde kendine ait birlik tecellisi. Bir olmak; fakat sayıdan olmayan birlik.

Vâhidiyyet: Allah Teâlâ'nın bütün eşyada birden birlik tecellisidir. Bilindiği üzere ehâdiyyet zât-a, vâhidiyyet sıfatadır.

Ehâdiyyet, Zâtın tecellisinden ibarettir. Bu tecellide isimlerin, sıfatların ve bunların müessirlerinden olan hiçbir şeyin zuhuru yoktur. Çünkü ehâdiyyet, Hakk ve halkın itibarlarından sıyrılmış olarak tecelli eden sırf zâtın ismidir. Tecellilerin en ulvîsidir. Mahlukun bununla vasıflanması mümkün değildir.

Vâhidiyyet, zâtın mazharıdır ve sıfatların ayrılığını toplayarak zuhur eder.

Bilmek lazımdır ki; Ehâdiyyet, vâhidiyyet ve ulûhiyyet arasındaki farklar şöyledir.

Ehâdiyyette isim ve sıfatlara dair hiçbir şey zâhir olmaz. Sırf zattan ibarettir.

Vâhidiyyet isim ve sıfatlar, müessirleri ile beraber zâhir olur. Bu zâhir oluş yine zâtın hükmü iledir. Yoksa zattan ayrılma demek değildir. Bu bakımdan sıfatların her biri diğerinin aynıdır.

Ulûhiyyette isim ve sıfatların her biri kabiliyet ve istihkâk hükmü ile zâhir olur. Ulûhiyyet tecellisi, bütün tecellilerin hükümlerine şamildir. Zirâ ulûhiyyet, her haklıya hakkını verme tecellisidir.

"Rasûlüllah sallallâhü aleyhi ve sellem Efendimiz ile beni tevhidin hallerinden süratle geçir."

Beni tevhidin tehlikeli durumlarından geçir, demektir. Birisi eğer Vahidi (Allah Teâlâ'yı) birliğini tek başına bulmaya çalışırsa tevhidin kaygan zemininde ayakları kayar. Onun için bu yolda mürşid gereklidir.

وَاَغْرِقْنِى فِى عَيْنِ بَحْرِ الْوَحْدَةِ

"Allah Teâlâ'm, Rasûlüllah sallallâhü aleyhi ve sellem Efendimiz ile beni vahdet (birlik) denizinin kaynağına gark et."

Varlıkta Rasûlüllah sallallâhü aleyhi ve sellemden başkasını görmeyeyim.

حَتّٰى لَا اَرٰى وَلَا اَسْمَعَ وَلَا اَجِدَ وَلَا اُحِسَّ اِلَّا بِهَا

"Öyle ki, sadece O´nunla göreyim, O´nunla işiteyim, O´nunla bulayım, O´nunla hissedeyim."

Vahdet deryasına dalınması; Gören gözü ve işiten kulağı ona mahsus olması ile **kurb-u nevâfil** e, hisler ve ve kendini kaybederek "benimle görür, benimle işitir,.." ile de **kurb-u ferâiz** e işaret edilmiştir. [16]

---

[16] **"Her kim benim veli kullarımdan birisine düşmanlık ederse ben ona harp açarım. Kulum kendisine farz kıldığım şeylerden daha sevimli bir şeyle bana yaklaşmamıştır. Kulum bana devamlı nafile ibadetleri ile yaklaşır. Bunun sonucunda ben onu severim. Bir kere onu sevdim mi ben onun işiten**

وَاجْعَلِ اللّٰهُمَّ الْحِجَابَ الْأَعْظَمَ حَيَاةَ رُوحِي

"Allah Teâlâ'm, en büyük perdedâr[17] olan Rasûlüllah sallallâhü aleyhi ve sellem Efendimizi ruhumun hayatı kıl."

Bilindiği üzere bütün ruhların hayatı (kaynağı) ve bütün fetihler akışı Rasûlüllah sallallâhü aleyhi ve sellemdir.

---

kulağı, gören gözü, tutan eli ve yürüyen ayağı olurum. Eğer benden bir şey isterse onu veririm. Bana sığınırsa muhakkak onu korurum." (Buhârî. Rekaik, 38; İbn. Mâce. Fiten. 16.38)

KURB: Arapça, yakınlık anlamındadır. Kelime ezelde, yani ruhlar âleminde, Allah Teâlâ ile kul arasında geçen ahde uymayı ifade eden, bir tabirdir. Kulun Hakk'a yakın olması, müşahede ve mûkâşefe iledir. Allah Teâlâ'dan gayrisiyle de Allah Teâlâ'dan uzak olur.

İki türlü kurb vardır.

1- **Nafilelerle olan kurb:** Beşerî sıfatların sona erişi ve beşer üzerinde Allah Teâlâ'nın sıfatlarının zuhuru. Bu durumda beşer, uzaktakileri duyar ve görür hâle gelir. Buna, beşerî sıfatların, Allah'ın sıfatlarında fani olması da denir. İşte bu, nafileler ile elde edilen kurbdur.

2- **Farzlarla olan kurb:** Kulun, nefsi de dahil olmak üzere, her şeyin şuurundan tamamen fâni olmasıdır. Artık onun nazarında, Hakk'ın vücûdundan gayri, hiçbir şey kalmaz. Bu, farzların semeresi olarak ortaya çıkan fena halidir. Özet olarak ifade etmek gerekirse; kurb, Allah'a itaat ve kullukla elde edilir. Kurb, Kâbe kavseynin hakikatına da denir.

[17] Sırları örtme ve gizleme işi ile uğraşan kişi, perdelerin kumandanı.

وَرُوحَهُ سِرَّ حَقِيقَتِى

"Rasûlüllah sallallâhü aleyhi ve sellem Efendimizin ruhunu hakîkatimin sırrı eyle."

Rasûlüllah sallallâhü aleyhi ve sellemin ruhu bütün hakikatleri toplayan ehâdiyyet hakikatinin sırrıdır.

وَحَقِيقَتَهُ جَامِعَ عَوَالِمِى

"Rasûlüllah sallallâhü aleyhi ve sellem Efendimizin hakîkâtini âlemleri kaplayıcı (kuşatan) kıl."

Rasûlüllah sallallâhü aleyhi ve sellemin hakikati âlemleri kuşatıcıdır.

Âlemleri kuşatmak ne demektir sorusunun cevabı bütün âlemleri toplayan Hakikati Muhammediye'dir.

İnâyet (lütuf), kabiliyetler ve işlerim Allah Teâlâ ile değil midir?, diye sorarsan; bütün sonuçlara kavuşmak Rasûlüllah sallallâhü aleyhi ve sellemin hakikati ile mümkündür, deriz. [18]

بِتَحْقِيقِ الْحَقِّ الْأَوَّلِ

"Rasûlüllah sallallâhü aleyhi ve sellem Efendimiz ilk hakkın[19] hakîkâtidir."

---

[18] Âlemlerden murat seyreden âlemlerdir. Bunlar 360 bin âlemdir. Gayb ve şehâdet âlemlerinde inen ve çıkan mertebeler çoktur. Bütün âlemlerde Hakîkâti Muhammediye´yi müşâhede etmek suretiyle devir etmek büyük bir rütbedir.

[19] Allah Teâlâ'nın ferdiyyetine (birliğine) işaret eder. Bu Allah Teâlâ'nın ilk yaratılıştaki hüviyetidir. (yalnız

بَ harfinin işaretiyle gizlilikteki cemden zuhura çıkışta ilk sabit (olan hüviyet) tir. Allah Teâlâ'nın buyurduğu gibi; هُوَ الْاَوَّلُ وَالْاٰخِرُ وَالظَّاهِرُ وَالْبَاطِنُ **"O, evveldir ve ahirdir ve zahirdir ve batındır"**[20]

Çünkü "الْـحَقِّ الْأَوَّلَ **ilk Hakk"** aynı zamanda âhirdir, **"son Hakk"** aynı zamanda zâtında evveldir.

Rasûlüllah sallallâhü aleyhi ve sellem bütün zıt şeyleri aynı anda toplayandır. Âlemdeki bütün hakikatler neticede Ondan razı olmuştur. Yani Evvelde zahir olan ve gizlenen şeylerin yaratılışı zât-ı baht olan Hakk'ın hakikatiyle Hakikati Muhammediye'dedir. Âhirde yaratılması ise büyük varlığının Hakk hakikatiyledir. Büyük varlık Allah Teâlâ'nın sırrı ve zuhuruna layık olması ile nurun ona bağlı olarak çıkan Rasûlüllah sallallâhü aleyhi ve sellemdir.

يَااَوَّلُ يَااٰخِرُ يَاظَاهِرُ يَابَاطِنُ

"O evveli ve aynı anda sonu olmayan, zâtı açık ve aynı anda gizli olandır."

---

başına kendisiyle olduğu hal) Buna الْـحَقِّ الْأَوَّلَ denmiştir. Mertebeler ve tecelliyatlar bunun açılımlarıdır.

[20] Hadid, 3

Bu ilâhî isimler içinde dört nispeti toplayan ve birbirleri ve özellikleriyle peş peşe gelenlerdir.[21]

Soru: Bu isimler Mutlak büyük vücud için söylenip ve başkası için olmayan tevhiddir, denilmektedir. (Başkası için nasıl söylenebilir.)

(Bu isimlerinde) Rasûlüllah sallallâhü aleyhi ve selleme karşılık olarak toplanarak zuhura gelmesi (ve söylenilmesi) , Muhammedî yaratılışın zahir ve batında, evvel, âhir içinde oluşan şeyleri varlık elbisesine büründürmesindendir.

Hakk'ı evvel olanın her şeyin isteğini büyük vücuddan istemesinin (yaratmasının) hakikati(ndeki mana), varlığı en yüksek ve evvel kalem olan Rasûlüllah sallallâhü aleyhi ve sellemin ezel ve ebedteki istemesi ve istenilmesi vasıtasıyladır, demektir.[22]

اِسْمَعْ نِدَائِى بِمَا سَمِعْتَ بِهِ نِدَاءَ عَبْدِكَ زَكَرِيَّا عَلَيْهِ السَّلَامُ

---

[21] Bu dört isim ilâhî isimlerin Ümmühât-ı Esmâ´sıdır. (isimlerin anaları).

[22] Efendimiz (aleyhissalâtü vesselâm ve ala âlihî) için ise bu konuda aynı müteâlayı yaparken ilâhlık vasfı dışında hepsi gerçektir. **Âlemler, Rasûlüllah sallallâhü aleyhi ve sellem Efendimiz olmadan hiçbir şekilde ifade ve hayat bulamaz. Sultanın huzurunda vezirinden başka kimse konuşamazsa Allah (cc)´ın huzurunda nebiler ve melekler dahil olmak şartı ile kimse konuşmak şöyle dursun, huzûra çıkmak dahi mümkün olmadığı gibi varlığı hesaba dahi katılmaz.** Bu gerçekten Onun varlığının evveli, sonu, zâhiri ve bâtını için açıklama yapmak mümkün değildir.

"Allah Teâlâ'm, Kulun Zekeriyyâ aleyhisselâmın nidâsını işittiğin gibi benim nidâmı da işit."[23]

Burada diğer enbiya aleyhimüsselâm değilde Zekeriyya aleyhisselâma zikredilmesi, onun gizli zikir ve rûhu sırra vakıf olmasıdır. **"Rabb´ine gizlice bir dua ile duada niyazda bulunmuştu.**" Âyetinde Allah Teâlâ'nın razı olduğu gizli zikrine işaret edilmiştir. Buna göre işaret edilen gizli zikrin ehemmiyetini anlamalısın.

Uyarı:

Gizli zikir hakikati ile Vücud-u âzam doğru ve sıhhatlı tevhid edilir. Nispetlerin ve oluşan şeylerin benzemeden ve aynısı olamadan zuhuru olunca batına benzerliği için teveccüh edildi-

---

[23] **"O vakit ki, Rabb´ine gizlice bir dua ile duada niyazda bulunmuştu. Demişti ki: Yârabbi!. Muhakkak benim kemiklerim zayıfladı, başımın tüyü de tutuştu (beyazladı), Sana ne dua ettim ise mahrum kalmadım. Ben arkamdan takip edecek akrabamdan korkmaktayım. Eşim de kısırdır. Artık bana Sen kendi tarafından bir oğlu bağışla. Hem bana vâris olsun hem de Yakub hanedanına vâris olsun. Onu katında rızaya mazhar buyur. Ey Zekeriya!. Seni bir oğul ile müjdeleriz ki, adı Yahya'dır. Onun için evvelce kimseyi bir adaş kılmadık. Dedi ki: Yârabbi!. Bana nereden bir oğul olabilir?. Eşim ise kısır olmuştur. Ben de ihtiyarlıktan son yaşa yetişmiş oldum. Buyurdu ki: Öyledir. O bana kolaydır ve muhakkak ki, ben seni bundan evvel yaratmıştım, halbuki, sen hiçbir şey değildin. (3-9Meryem sûresi)"**

ğinde هُو هُو (Hû,Hû) (O, O) dur, başka değildir, elleri birbirine bağlarsın.[24] Bu Hakk ehli tarafından saklanılmış sırdır.[25]

وَانْصُرْنِى بِكَ لَكَ

"Allah Teâlâ'm, Sen´in yoluna, Sen´inle yardım et."

Senin isimlerinin sıfatlarına karşılık gelen müşahedeye kavuştuğumda zuhurunun şiddeti ile oluşan perdelerin kayıtlarının cezbesinden kurtulmak için rahmetin ile bana yardım et.

وَاَيِّدْنِى بِكَ لَكَ

"Allah Teâlâ'm, Sana gelmek için, Sen´inle destek istiyorum."

---

[24] Elerin kenetlenmesi birbirlerinden ayrılmayışı demektir.

[25] Burada gizli zikrin üstünlüğü ve dua ederken gizli olarak istenilmenin hakikati açığa çıkmıştır. Zekeriyya aleyhisselâm Allah Teâlâ'ya gizli bir sesle dua etmesi büyüklerin huzurunda olanın sesinin yüksek çıkmadığı içindir. Nidâ dua etmek makamındadır. Buradaki duada insanların yaşantısında olmayacak bir isteğin, olabilirliği vardır. **Bu salavât-ı şerîfe ile dua eden Allah Teâlâ'nın rızasına muhâlif bir şey istemiyorsa, Rasûlüllah sallallâhü aleyhi ve sellemi vesile ederek isteğine kavuşacaktır. Yine bu salavât-ı şerîfeye devam edenlerin lafzen dua etmese bile gönülden murat ettikleri isteklerin muhakkak olacağı açıklanmıştır. Gönül istekleri ise Allah Teâlâ katında geçerli isteklerdir.**

Senin zuhurun ve tecelline dayanmak için gerekli yardım güç ve kuvvette ancak Sendendir.

وَاجْمَعْ بَيْنِى وَبَيْنَكَ

Üç defa okunur.

“Allah Teâlâ’m, benimle Sen´in aranı birleştir.”

Aramızdaki ikiliği kaldır ki, nefsimde Seni ayrılık ve şirke düşmeden görüp bulayım. Buradaki cemin manası mahv ve ayrılığı kaldırmadır. Bu makamda bir şey kalmayınca sonuçta cem iktiza etmektedir.

وَحُلْ بَيْنِى وَبَيْنَ غَيْرِكَ

Üç defa okunur.

“Allah Teâlâ’m, Benimle Sen’den başkalarının arasına girip imha (yok) et.”

Salt tevhid için mecburi sanılan aykırı yaratılmışların yok olması gerekir.

اللّٰهُ اللّٰهُ اللّٰهُ

“Allah, Allah, Allah”

Üç defa okunur.

Üç defa söylenmesi zât, sıfat ve fiillere işâret içindir. Bu suretle gizli zikir de âşikar (cehri) edilmiş oldu.

اِنَّ الَّذِى فَرَضَ عَلَيْكَ الْقُرْآنَ لَرَادُّكَ اِلَى مَعَادٍ

Üç defa okunur.

“Muhakkak ki, Kur´ân-ı Kerim´i [okumayı, tebliğ etmeyi ve ona uymayı] Sana farz

kılan Rabb´in elbette Sen´i dönülecek yere, döndürecektir."[26]

Burada zât, sıfat ve ef´âl ile fenâya kavuşmak ve fenâdan sonra Hakk´la bekâ'ya işaret vardır. Bu şekilde (makamlar) tamam olur.

رَبَّنَا آتِنَا مِنْ لَدُنْكَ رَحْمَةً وَهَيِّءْ لَنَا مِنْ أَمْرِنَا رَشَدًا

Üç defa okunur.

"Ey Rabb´imiz, tarafından bize rahmet ihsân eyle, işimizden kurtuluş yolu hazırla." [27]

Bu dua ve salât bütün cem makamlarını ve dünya ve ahiretteki bütün hayırları toplamıştır.

Senin için bu şerhten muradımızda (bu bahsedilenlere) kavuşmandır. [28]

وَالْحَمْدُ لِلّٰهِ اَوَّلاً وَآخِرًا

وَصَلَّى اللّٰهُ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَآلِهِ وَصَحْبِهِ وَسَلَّمَ

---

[26] Kasas, 85

[27] Kehf, 10

[28] Hata ve kusurlar şahsıma aittir. **Tercümenin bittiği tarih 14.10.2010**